

Forord

Agder har en lang tradisjon for samlinger om regionalhistoriske emner. Årlige "Sommerseminar i historie" er blitt holdt fra 1970-tallet og fram til 2001, først i regi av historikere tilknyttet Agder distriktshøgskole og seinere Institutt for historie ved Høgskolen i Agder. I 2007 ble dette tiltaket tatt opp igjen gjennom Agderseminaret, som nå blir lagt til høsten. Arrangør er rådet for *Forskernettverk Agder*, et nettverk for historikere etablert etter samråd mellom Universitetet i Agder (UiA), Aust-Agder kulturhistoriske senter (AAks), Vest-Agder-museet (VAM) og Statsarkivet i Kristiansand (SAK). Siktemålet er å samle forskere på beslektede felt, samtidig som vi legger opp til å nå det allmenne publikum med interesse for landsdelens historie.

Aust-Agder kulturhistoriske senter var vertskap for Agderseminaret 2007. Seminaret hadde tittelen *Egdene og de ti bud – Mentalitetshistorisk tilnærming til moral og rettsfølelse ca. 1600-2000*. Øystein Rian, Universitetet i Oslo, var spesielt invitert for å holde et foredrag til minne om professor Knut Mykland (1920-2005). Så fulgte en rekke foredrag ved forskere som har arbeidet med ulike typer kulturhistorisk materiale. Et flertall av foredragene på dette seminaret kan her presenteres i form av artikler.

Øystein Rian skriver om grunnleggende maktstrukturer i dansketida, poengtert som et "trekantforhold" mellom konge, embetsmenn og undersåtter. Ingeborg Fløystad gir en kort innføring i lovverk og livsførsel under eneveldet. Så følger fire artikler som med ulike innfallsvinkler belyser samfunn og tenkesett på 16- og 1700-tallet: Terje Sodal og Ole G. Gausdal behandler rettshistoriske spørsmål, Margit Løyland skriver om folkelig engasjement i religiøse lærespørsmål og Harald Olsen gir innblikk i hvilke forestillinger som gjenspeiles i en salmebok fra 1695. To artikler behandler mentalitetshistorie knyttet til den pietistiske bevegelsen som ble så sterk i denne landsdelen på 18- og 1900-tallet. Bjørg Seland skriver om den folkelige pietismens normverk og levesett, mens Nils Justvik særlig har studert holdninger til idrett i kristelige miljøer. Rådet for Forskernettverk Agder har fungert som redaksjonskomite.

Kristiansand / Arendal august 2008

*Bjørg Seland, UiA
Faglig ansvarlig for seminaret*

*Anne Tone Aanby, AAks
Redaktør for artikkelsamlingen*

Forskernettverk Agder

Rådet har følgende sammensetning: Aust-Agder kulturhistoriske senter (AAks): Kjell-Olav Masdalen og Anne Tone Aanby. Statsarkivet i Kristiansand (SAK): Kjell Bråstad. Vest-Agder-museet (VAM): Jan Henrik Munksgaard. Universitetet i Agder (UiA): Berit Eide Johnsen og Bjørg Seland